

Handreiking Circulaire Gebouwen op de Milieulijst van 2021

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Eisen voor circulaire gebouwen	4
2.1	Code-omschrijvingen op de Milieulijst 2021	4
2.2	Uitleg eisen.....	9
3.	Borging van circulaire bouwprojecten.	12
4.	Publicatie van het project.....	13
4.1	Checklist publicatie.....	14
5.	Overzicht belangrijke informatiebronnen	17

1. Inleiding

Vanaf 1 januari 2019 staan circulaire gebouwen op de MIA-Milieulijst. Aangezien circulair economische inzichten sterk in beweging zijn, is met deze mogelijkheid een start gemaakt om praktische kennis te vergaren op het gebied van circulair bouwen.

Om dat voor elkaar te krijgen is circulariteit opgehangen aan de Nationale Milieu Database en de bijhorende wettelijk voorgeschreven berekeningsmethodiek voor de milieuprestaties van materialen c.q. gebouwen.

De focus van de codes voor circulaire gebouwen is kennisdeling om zichtbaar te krijgen waar kansen en knelpunten liggen voor de bouwsector én de overheid om circulaire bouw te versnellen. Dit is een radicaal andere benadering dan de reguliere stimulering van milieuvriendelijke gebouwen, waarbij getoetst wordt op harde oplevereisen.

Om deze experimentele benadering succesvol te maken is de steun van de markt noodzakelijk. Intermediairs en assessoren dienen hun klanten op een heldere een eenduidige wijze te kunnen voorzien van feedback, zodat bouwprojecten die aangemeld worden voor Milieu Investeringsaftrek succesvol getoetst kunnen worden door RVO.

Op basis van een werksessie met bovenstaande partijen en andere belangstellenden is er door RVO-MIA\Vamil een handreiking opgesteld om een eenduidig kader te schetsen waarvan iedereen (markt en RVO-MIA\Vamil) gebruik kan maken voor het kennisdelen op basis van door MIA ondersteunde bouwprojecten.

Deze handreiking is tevens door de partijen die input hebben geleverd, getoetst op werkbaarheid.

Hiermee is een document ontstaan dat door alle partijen eenduidig gebruikt kan worden voor het succesvol delen van opgedane kennis bij circulaire bouwprojecten.

Op basis van de ervaringen van de eerste 2 jaren zijn de eisen voor de circulaire gebouwen met ingang van 1 januari 2021 aangepast. In deze handreiking wordt uitleg gegeven over de eisen voor 2021.

Deze handreiking is opgedeeld in een drie hoofdstukken:

- H2. Uitleg eisen van de code-omschrijvingen.
- H3. Borging van projecten op basis van reële keuzes in ontwerp.
- H4. Afgesproken inhoud van de te publiceren projectgegevens via RVO.

2. Eisen voor circulaire gebouwen

Op de Milieulijst 2021 staan de circulaire gebouwen in Hoofdstuk 6. Code G 6100 en D 6101 hebben betrekking op utiliteitsgebouwen, waarbij code G 6100 gebouwen zonder industriefunctie betreft en code D 6101 gebouwen met industriefunctie.

Vanaf 2020 staan ook circulaire woningen op de Milieulijst. Deze zijn te vinden in Hoofdstuk 6 onder code G 6102.

2.1 Code-omschrijvingen op de Milieulijst 2021

G 6100

Circulair utiliteitsgebouw zonder industriefunctie

- a. bestemd voor: het creëren van circulaire materiaalketens door het realiseren van een circulair utiliteitsgebouw(deel), niet zijnde een gebouw(deel) met woon- of industriefunctie, stal, kas of datacenter, waarbij:
 1. al het aangeschafte nieuwe duurzame hout dat verwerkt wordt voldoet aan de eisen genoemd onder punt 10 van paragraaf 1 van deze bijlage,
 2. een berekening van de milieuprestatie wordt overgelegd, bepaald volgens de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken versie 1.0 (juli 2020), waaruit blijkt dat de milieuprestatie van het gebouw(deel) ten hoogste € 0,5 per m² bvo per jaar is,
 3. ten minste vijf bouwmaterialen met een categorie 1 productkaart in de NMD zijn toegepast, waarbij uit de productkaart blijkt dat:
 - deze materialen op gewichtsbasis ten minste 50% secundaire grondstoffen bevatten, of
 - het herbruikbare bouwmaterialen betreffen, niet zijnde bulkmaterialen als zand, grind en grond als ongebonden bouwstoffen, waarbij in het eindelevensduurscenario sprake is van ten minste 20% producthergebruik, of
 - een combinatie hiervan,
 4. de reductie in de milieudruk door het gebruik van secundaire grondstoffen of materialen uit punt 3 wordt aangegeven en berekend met de volgende formule: 'Reductie milieudruk = Milieueffecten module A1+A2+A3 per jaar / gebruikte secundaire grondstoffen of materialen (kg)', waarmee inzicht gegeven wordt in de reductie van de milieudruk door het gebruik van secundaire grondstoffen of materialen,
 5. een beveiligd webbased materialenpaspoort beschikbaar is met ten minste de volgende onderdelen: alle elementen en componenten van het gebouw, inzicht in toxiciteit van materialen en demontabiliteit (losmaakbaarheid),
 6. bovenstaande wordt aangetoond door een ontwerpassessment dat binnen drie maanden na meldingsdatum is gevalideerd door een assessor van een door de regeling erkende maatlatmethodiek,
 7. opleverresultaten van het project worden aangeleverd in de vorm van een assessmentrapport dat binnen een jaar na oplevering en binnen vier jaar na validatie van het ontwerpassessment gevalideerd is door een onafhankelijke assessor, anders dan de assessor van het ontwerpassessment, en
 8. de melder ermee akkoord gaat dat de ontwerp- en opleverassessments voor kennisdeling en analysedoeleinden openbaar worden gemaakt door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland,
- b. bestaande uit: onderzoekskosten voor het opnemen van in het gebouw toegepaste materialen in de Nationale Milieudatabase op categorie 1 niveau, een circulair utiliteitsgebouw(deel) en met uitzondering van de volgende onderdelen: duurzame energie-opwekkingsinstallaties, aankoop van grond en aankoop en sloop van een bestaand gebouw(deel).

De investering in het circulaire utiliteitsgebouw komt voor ten hoogste € 1.200 per gevalideerde vierkante meter bruto vloeroppervlakte (bvo) in aanmerking voor milieu-investeringsaftrek.

Investerings in een circulair utiliteitsgebouw(deel) zoals hierboven genoemd, kunnen uitsluitend in zijn geheel voor bedrijfsmiddel G 6100 gemeld worden.

Duurzame energieopwekkingsinstallaties zijn geen onderdeel van een gebouw volgens bedrijfsmiddel G 6100 tot en met E 6130.

Toelichting: In het kader van de Bouwagenda en de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie (circulairebouweconomie.nl) wordt met dit experimentele bedrijfsmiddel beoogd circulaire materiaalketens en producten ontworpen voor meervoudig gebruik en aangeboden met een retoursysteem te stimuleren en ervaring op te doen met parameters voor gebruik van grondstoffen, vrijkomen van afval e.d. in de MilieuPrestatieberekening voor Gebouwen op basis van een circulaire bouwbenadering. Door publicatie van de projectgegevens op het Podium Duurzame Gebouwen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (rvo.nl/podium) wordt de kennis gedeeld met de Nederlandse samenleving en kan de circulaire bepalingsmethodiek worden verbeterd. De eerste publicatie van het circulaire gebouw(deel) vindt plaats op basis van het ontwerpassessmentrapport, waarna deze publicatie aangevuld wordt met de gegevens van het opleverrapport.

Investerings in duurzame energieopwekkingsinstallaties en energieopslag kunnen gemeld worden voor bijvoorbeeld Stimulering Duurzame Energieproductie of Energie-investeringsaftrek.

De door de regeling erkende duurzame bouw maatlatmethodieken zijn in 2021 BREEAM-NL en GPR Gebouw.

De Nationale Milieudatabase informatie kunt u vinden op milieudatabase.nl. Op rvo.nl/miavamil is de 'Handreiking circulaire gebouwen op de Milieulijst' te downloaden. Meer informatie over circulair bouwen kunt u vinden op rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/groene-economie/circulaire-economie/circulair-bouwen.

D 6101

Circulair utiliteitsgebouw met industriefunctie

- a. bestemd voor: het creëren van circulaire materiaalketens door het realiseren van een circulair utiliteitsgebouw(deel) met industriefunctie, niet zijnde een stal of kas, waarbij:
 1. al het aangeschafte nieuwe duurzame hout dat verwerkt wordt voldoet aan de eisen genoemd onder punt 10 van paragraaf 1 van deze bijlage,
 2. een berekening van de milieuprestatie wordt overgelegd, bepaald volgens de Bepalingmethode Milieuprestatie Bouwwerken versie 1.0 (juli 2020), waaruit blijkt dat de milieuprestatie van het gebouw(deel) ten hoogste € 0,3 per m² bvo per jaar is,
 3. ten minste vijf bouwmaterialen met een categorie 1 productkaart in de NMD zijn toegepast, waarbij uit de productkaart blijkt dat:
 - deze materialen op gewichtsbasis ten minste 50% secundaire grondstoffen bevatten, of
 - het herbruikbare bouwmaterialen betreffen, niet zijnde bulkmaterialen als zand, grind en grond als ongebonden bouwstoffen, waarbij in het eindelevensduurscenario sprake is van ten minste 20% producthergebruik, of
 - een combinatie hiervan,
 4. de reductie in de milieudruk door het gebruik van secundaire grondstoffen of materialen uit punt 3 wordt aangegeven en berekend met de volgende formule: 'Reductie milieudruk = Milieueffecten module A1+A2+A3 per jaar / gebruikte secundaire grondstoffen of materialen (kg)', waarmee inzicht gegeven wordt in de reductie van de milieudruk door het gebruik van secundaire grondstoffen of materialen,

5. een beveiligd webbased materialenpaspoort beschikbaar is met ten minste de volgende onderdelen: alle elementen en componenten van het gebouw, inzicht in demontabiliteit (losmaakbaarheid) en toxiciteit van materialen,
 6. bovenstaande wordt aangetoond door een ontwerpassessment dat binnen drie maanden na meldingsdatum is gevalideerd door een assessor van een door de regeling erkende maatlatmethodiek,
 7. opleverresultaten van het project worden aangeleverd in de vorm van een assessmentrapport dat binnen een jaar na oplevering en binnen vier jaar na validatie van het ontwerpassessment gevalideerd is door een onafhankelijke assessor, anders dan de assessor van het ontwerpassessment, en
 8. de melder ermee akkoord gaat dat de ontwerp- en opleverassessments voor kennisdeling en analysedoeleinden openbaar worden gemaakt door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland,
- b. bestaande uit: onderzoekskosten voor het opnemen van materialen in de Nationale Milieu Database op categorie 1 niveau, een circulair utiliteitsgebouw(deel) met industriefunctie en met uitzondering van de volgende onderdelen: duurzame energieopwekkingsinstallaties, aankoop van grond en aankoop en sloop van een bestaand gebouw.

De investering in het circulaire utiliteitsgebouw(deel) met utiliteitsfunctie komt voor ten hoogste € 600 per gevalideerde vierkante meter bruto vloeroppervlakte (bvo) in aanmerking voor milieu-investeringsaftrek.

Investerings in een circulair utiliteitsgebouw(deel) met industriefunctie kunnen uitsluitend in zijn geheel voor bedrijfsmiddel D 6101 gemeld worden.

Duurzame energieopwekkingsinstallaties zijn geen onderdeel van een gebouw volgens bedrijfsmiddel G 6100 tot en met E 6130.

Toelichting: In het kader van de Bouwagenda en de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie (circulairebouweconomie.nl) wordt met dit experimentele bedrijfsmiddel beoogd circulaire materiaalketens en producten ontworpen voor meervoudig gebruik en aangeboden met een retoursysteem te stimuleren en ervaring op te doen met parameters voor gebruik van grondstoffen, vrijkomen van afval e.d. in de MilieuPrestatieberekening voor Gebouwen op basis van een circulaire bouwbenadering. Door publicatie van de projectgegevens op het Podium Duurzame Gebouwen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (rvo.nl/podium) wordt de kennis gedeeld met de Nederlandse samenleving en kan de circulaire bepalingmethodiek worden verbeterd. De eerste publicatie van het circulaire gebouw(deel) vindt plaats op basis van het ontwerpassessmentrapport, waarna deze publicatie aangevuld wordt met de gegevens van het opleverrapport.

Investerings in duurzame energieopwekkingsinstallaties en energieopslag kunnen gemeld worden voor bijvoorbeeld Stimulering Duurzame Energieproductie of Energie-investeringsaftrek.

De door de regeling erkende duurzame bouw maatlatmethodieken zijn in 2021 BREEAM-NL en GPR Gebouw.

De Nationale Milieudatabase informatie kunt u vinden op milieudatabase.nl. Op rvo.nl/miavamil is de 'Handreiking circulaire gebouwen op de Milieulijst' te downloaden. Meer informatie over circulair bouwen kunt u vinden op rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/groene-economie/circulaire-economie/circulair-bouwen.

G 6102

Circulaire woning

- a. bestemd voor: het creëren van circulaire materiaalketens door het realiseren van een circulair gebouw met woonfunctie (Bouwbesluit 2012, 1 woonfunctie), waarbij:
 1. al het aangeschafte nieuwe duurzame hout dat verwerkt wordt in het gebouw voldoet aan de eisen genoemd onder punt 10 van paragraaf 1 van deze bijlage,

2. een berekening van de milieuprestatie wordt overgelegd, bepaald volgens de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken versie 1.0 (juli 2020), waaruit blijkt dat de milieuprestatie van de woning ten hoogste € 0,5 per m² bvo per jaar is,
 3. ten minste vijf bouwmaterialen met een categorie 1 productkaart in de NMD zijn toegepast, waarbij uit de productkaart blijkt dat:
 - deze materialen op gewichtsbasis ten minste 50% secundaire grondstoffen bevatten, of
 - het herbruikbare bouwmaterialen betreffen, niet zijnde bulkmaterialen als zand, grind en grond als ongebonden bouwstoffen, waarbij in het eindelevensduurscenario sprake is van ten minste 20% producthergebruik, of
 - een combinatie hiervan,
 4. de reductie in de milieudruk door het gebruik van secundaire grondstoffen of materialen uit punt 3 wordt aangegeven en berekend met de volgende formule: 'Reductie milieudruk = Milieueffecten module A1+A2+A3 per jaar / gebruikte secundaire grondstoffen of materialen (kg)', waarmee inzicht gegeven wordt in de reductie van de milieudruk door het gebruik van secundaire grondstoffen of materialen,
 5. een beveiligd webbased materialenpaspoort beschikbaar is met ten minste de volgende onderdelen: alle elementen en componenten van het gebouw, inzicht in toxiciteit van materialen en demontabiliteit (losmaakbaarheid),
 6. bovenstaande wordt aangetoond door een ontwerpassessment dat binnen drie maanden na meldingsdatum is gevalideerd door een assessor van een door de regeling erkende maatlatmethodiek,
 7. opleverresultaten van het project worden aangeleverd in de vorm van een assessmentrapport dat binnen een jaar na oplevering en binnen vier jaar na validatie van het ontwerpassessment gevalideerd is door een onafhankelijke assessor, anders dan de assessor van het ontwerpassessment, en
 8. de melder ermee akkoord gaat dat de ontwerp- en opleverassessments voor kennisdeling en analysedoeleinden openbaar worden gemaakt door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland,
- b. bestaande uit: onderzoekskosten voor het opnemen van in het gebouw toegepaste materialen in de Nationale Milieudatabase op categorie 1 niveau. een circulaire woning en met uitzondering van de volgende onderdelen: duurzame energie-opwekkingsinstallaties, aankoop van grond en aankoop en sloop van een bestaand gebouw(deel).

De investering in de circulaire woning zoals hierboven genoemd, komt voor ten hoogste € 1.200 per gevalideerde vierkante meter bruto vloeroppervlakte (bvo) in aanmerking voor milieu-investeringsaftrek.

Investerings in een circulaire woning, zoals hierboven genoemd, kunnen uitsluitend in zijn geheel voor bedrijfsmiddel G 6102 gemeld worden.

Duurzame energieopwekkingsinstallaties zijn geen onderdeel van een gebouw volgens bedrijfsmiddel G 6100 tot en met E 6130.

Toelichting: In het kader van de Bouwagenda en de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie (circulairebouweconomie.nl) wordt met dit experimentele bedrijfsmiddel beoogd circulaire materiaalketens en producten ontworpen voor meervoudig gebruik en aangeboden met een retoursysteem te stimuleren en ervaring op te doen met parameters voor gebruik van grondstoffen, vrijkomen van afval e.d. in de MilieuPrestatieberekening voor Gebouwen op basis van een circulaire bouwbenadering. Door publicatie van de projectgegevens op het Podium Duurzame Gebouwen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (rvo.nl/podium) wordt de kennis gedeeld met de Nederlandse samenleving en kan de circulaire bepalingmethodiek worden verbeterd. De eerste publicatie van het circulaire gebouw(deel) vindt plaats op basis van het ontwerpassessmentrapport, waarna deze publicatie aangevuld wordt met de gegevens van het opleverrapport.

Investerings in duurzame energieopwekkingsinstallaties en energieopslag kunnen gemeld worden voor bijvoorbeeld Stimulering Duurzame Energieproductie of Energie-investeringsaftrek.

De door de regeling erkende duurzame bouw maatlatmethodieken zijn in 2021 BREEAM-NL en GPR Gebouw.

De Nationale Milieudatabase informatie kunt u vinden op milieudatabase.nl. Op rvo.nl/miavamil is de 'Handreiking circulaire gebouwen op de Milieulijst' te downloaden. Meer informatie over circulair bouwen kunt u vinden op rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernehmen/groene-economie/circulaire-economie/circulair-bouwen.

2.2 Uitleg eisen

De omschrijvingen bestaan uit een aantal eisen:

1. Duurzaam hout

Deze eis voor gebouwen bestaat al sinds een aantal jaren. Raadpleeg de MIA\Vamil 2021 brochure voor verdere uitleg.

2. MPG score

De MPG score moet berekend worden op basis van Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken versie 1.0 (juli 2020).

De Milieuprestatieberekening betreft de berekeningsmethode die is voorgeschreven voor het bouwbesluit. Deze is gebaseerd op reële aannames; men heeft in ieder geval goed zicht op de circulaire materiaalvoorraden die men voor het bouwproject gaat gebruiken en kan dit bij controle door RVO aantonen.

De MPG wordt uitgedrukt in de schaduwkosten per vierkante meter bvo per jaar.

De gemiddelde MPG score (schaduwprijs) van projecten gemeld bij MIA in de jaren 2016 tot en met 2018 lag rond de 0,6 €/m²/jaar. Logischerwijs zou voor circulaire gebouwen de MPG score lager moeten uitvallen vanwege het achterwege blijven van nieuw materiaalgebruik. Vandaar dat er gekozen is bij gebouwen zonder industriefunctie voor 0,5 €/m²/jaar.

De, bij MIA gemelde, gebouwen met industriefunctie zijn in de voorgaande jaren vooral de distributiecentra en opslagvoorzieningen geweest. Dit type gebouw wordt al veel modulair opgebouwd en is daarmee bij uitstek geschikt voor circulaire bouw. Daarom is er voor onverwarmde gebouwen gekozen voor een lagere MPG van 0,3 €/m²/jaar.

Voor woningen is er gekozen voor een MPG score van 0,5 €/m²/jaar. Dit is gebaseerd op MPG scores van reeds gebouwde duurzame woningen. Ook hiervoor geldt dat er voor circulaire woningen materiaalwinst verwacht wordt en de MPG score daarom uitdagender gesteld is dan de gemiddelde duurzame woning.

In de MPG berekening hoeven PV panelen niet meegenomen te worden. Dit komt omdat RVO-MIA\Vamil PV panelen niet als onderdeel van het 'MIA waardig' circulair gebouw beschouwd.

3. Categorie 1 productkaarten

De Nationale Milieudatabase (NMD) is gevuld met productkaarten. Een productkaart bevat algemene informatie over het desbetreffende product, zoals de naam, levensduur en functionele eenheid. Daarnaast bevat de productkaart ook milieu-informatie die verkregen is uit een levenscyclusanalyse.

In de NMD worden drie categorieën te onderscheiden, categorie 1, 2 en 3 productkaarten. Categorie 1 houdt in dat er merkgebonden data van fabrikanten en toeleveranciers in staan. Categorie 1 kaarten geven de meest nauwkeurige informatie over de milieuschade van producten en materialen. Deze informatie is wenselijk want alleen met nauwkeurige milieu-informatie over de gebruikte materialen is het mogelijk te sturen op het bouwen met zo weinig mogelijk milieuschade.

Op dit moment wordt een MPG voor een gebouw opgesteld waarbij er veelal categorie 2 of 3 productkaarten worden gebruikt. Door deze eis te stellen wordt de vraag naar producten en materialen met een categorie 1 productkaart groter en raakt de NMD gevuld met meer categorie 1 productkaarten.

Alle materialen en producten kunnen in principe met een categorie 1 productkaart worden opgenomen in de NMD. Dit is op zich geen kwalificatie voor milieuvriendelijkheid of circulariteit. Om circulair bouwen te stimuleren wordt in de circulaire gebouwcodes op de Milieulijst expliciet gevraagd naar materialen met ten minste 50% secundaire grondstoffen en/of producten die kunnen worden hergebruikt. Dit moet blijken uit de categorie 1 productkaarten.

4. Reductie milieudruk

Het gebruik van secundaire grondstoffen in een product zorgt ervoor dat dit product minder nieuwe grondstoffen nodig heeft. De verwachting is dan ook dat het gebruik van meer producten met secundaire grondstoffen tot een lagere milieubelasting zal leiden. Om hierin beter inzicht te krijgen willen we de reductie in de milieudruk weten door het gebruik van producten met secundaire grondstoffen.

5. Materialen paspoort

Deze eis is breed geformuleerd, omdat er nog veel onduidelijkheid over de uiteindelijke vorm en inhoud bestaat. Inzicht op gebouw-elementen en componentenniveau zou bijvoorbeeld op basis van BIM gegevens kunnen plaatsvinden. Er zijn waarschijnlijk ook andere mogelijkheden.

Voor het kennisdelen is het belangrijk dat we allerlei vormen terugzien. U kunt altijd ruggespraak houden met uw concullega's en met RVO.

Een beveiligd webbased overzicht van in het gebouw gebruikte materialen. Daarbij dient in ieder geval het volgende inzichtelijk te zijn:

- alle elementen en componenten van het gebouw,
- inzicht in demontabiliteit (losmaakbaarheid) en,
- toxiciteit van materialen.

De discussie over hoe een materialen paspoort er uiteindelijk uit zou moeten zien is nog niet geslecht. Daarom zijn de eisen voor dit materialen paspoort alleen die zaken waarover geen discussie bestaat. (de marktsector zal naar verwachting zelf meerdere vormen van materialenpaspoort databases ontwikkelen). Uiteindelijk zal erover de basisvorm wel consensus ontstaan. Dat is tevens het moment om voor deze code het materialenpaspoort scherper te kaderen.

6. Ontwerpassessment

De basis voor publieke deling van het project is in principe het gevalideerde ontwerp-assessmentrapport. Deze validatie dient binnen drie maanden na de eerste melding voor MIA gedaan zijn.

Naar verwachting zullen de meldingen tussen de drie en zes maanden na eerste melding door RVO gecontroleerd worden. Dat is tevens het moment waarop het project via het [RVO Podium Duurzame gebouwen](#) publiek gemaakt wordt.

Deze 1e publicatie betreft de ontwerpfase. U dient zelf het project in te voeren op het podium met 'Podium Survey 123'. In uitzonderingsgevallen kan RVO dit op uw verzoek namens u doen.

Advies van RVO: *Stuur aan bij opdrachtgevers om een volledig assessment op een van de bovengenoemde maatlatten uit te voeren. Dat heeft te maken met de huidige beperkte beschikbaarheid van circulaire bouwmaterialen. Een reële MPG berekening is onlosmakelijk verbonden aan die voorraden.*

Mocht tijdens de RVO controle van het bouwproject blijken dat er onrealistische aannames zijn genomen voor wat betreft de beschikbaarheid van circulaire bouwmaterialen, dan kan alleen op basis van een volledig assessment een project nog overgeheveld worden naar een van de reguliere gebouwcodes. {Bij overheveling naar een andere code vervalt de publicatieplicht conform eis van 6100 of 6101.} Hierbij wordt aangesloten bij de normale controle systematiek die RVO-MIA\Vamil hanteert.

Op basis van het ontwerp en de beschikbare circulaire materiaalvoorraden zullen de MPG berekeningen worden uitgevoerd.

BREEAM-NL en GPR Gebouw assessoren dienen een onafhankelijke toetsing te doen op basis van het gebouwwontwerp conform de richtlijnen die binnen BREEAM-NL en GPR Gebouw gebruikelijk zijn.

In principe is de toetsing van de MPG berekening o.b.v. beschikbare reële materiaalvoorraden voldoende. Wel is een projectomschrijving, vergelijkbaar met een normaal assessmentrapport, wenselijk. Dit is meteen een goede basis voor punt 7.

7. Opleverassessment

Binnen een jaar na oplevering, maar uiterlijk vier jaar na de investeringsdatum zal het project verrijkt worden met de resultaten van het gevalideerde opleverassessmentrapport.

Het opleverassessment is vooral bedoeld om aan te geven wat de successen in circulair bouwen zijn geweest en waar de knelpunten hebben gezeten. Dit is met name kennisdeling waar andere partijen van kunnen leren. We vragen u dit op het Podium Duurzame Gebouwen aan te geven.

Het project blijft na oplevering van het gebouw nog 2 jaar beschikbaar op het RVO podium.

In hoofdstuk 4 is een checklist opgenomen waarin is aangegeven welke onderdelen per definitie, optioneel of zeker niet in het projectrapport dienen te staan.

8. Akkoordverklaring

RVO vraagt een officieel akkoord van de ondernemer om de gegevens te kunnen publiceren. Dit moet met het ontwerpassessment worden aangeleverd.

3. Borging van circulaire bouwprojecten.

Zoals in punt 6 en 7 van paragraaf 2.2 al is aangegeven hebben de assessoren een belangrijke taak. Zij zijn de mensen die onafhankelijk moeten toetsen of het bouwproject ook daadwerkelijk is gestoeld op reële materiaalvoorraden en ontwerp keuzes.

Dit kan een spanningsveld creëren, omdat men door de opdrachtgever ingehuurd wordt om te accorderen dat een te bouwen of renoveren gebouw circulair is conform de eisen zoals gesteld in de Milieulijst.

Voor een eerlijke toetsing is het echter noodzakelijk dat deze onafhankelijke assessoren tevens mogen aangeven waarom een project niet correct is volgens ontwerp en MPG berekening. De borgingsystematiek van BREEAM-NL en GPR Gebouw waaraan de assessoren zich conformeren helpt hier al bij.

Hierbij kan er toch een onwenselijke verstoring van de zakelijke relatie ontstaan, waardoor de onafhankelijkheid van de assessor onder druk komt te staan.

Onderstaand zijn een paar scenario's geschetst waarin aangegeven is welke rol RVO speelt bij de finale toetsing en daarmee de onafhankelijke status van assessoren ondersteunt. Dit kan door intermediairs en assessoren meegenomen worden in hun gesprekken met opdrachtgevers, zodat er een duidelijk beeld geschetst wordt van de uitdaging die gepaard met circulaire bouwprojecten.

Mogelijkerwijs helpt dit om de onafhankelijke toetsing door de assessoren te borgen.

- a. Door publicatie van ontwerp en opleverresultaten wordt er kennis gedeeld over de successen van een project, maar ook over de tegenslagen en problemen. Een project kan daarmee nog steeds als circulair project aangemerkt worden, ondanks het feit dat het uiteindelijk opleverresultaat niet volledig op het niveau van de MIA-eisen is uitgekomen. Dit is een voorbeeldproject, waarbij andere partijen kunnen leren van de successen en fouten die in dit project zijn gemaakt. RVO zal een project in dergelijke situaties graag accepteren. Het feit dat opdrachtgevers van deze projecten hun ervaringen openlijk willen delen is juist de doelstelling van deze experimentele codes.
- b. RVO-MIA\Vamil controleert altijd of een project in ontwerp reëel is. Bij twijfel kan een project door RVO afgewezen worden als circulair project en dit als zodanig doorgeven aan de Belastingdienst. Deze controle staat los van wat het ontwerp-assessmentrapport verteld.
- c. Ook bij het aanvullen van de publicatie met de opleverresultaten, kan blijken dat de opdrachtgever nooit de intentie had om een circulair gebouw te realiseren. Ook dan kan RVO de belastingdienst adviseren om de toegekende fiscale voordelen terug te vorderen.
- d. Het forfaitaire bedrag zal gekoppeld worden aan de kleinste aangeleverde gebouwoppervlakte (BVO). Tussen het assessmentrapport en de MPG berekening willen nog wel eens verschillen bestaan.

4. Publicatie van het project.

De publicatie van het circulaire bouwproject bestaat uit 2 fases; de publicatie van het ontwerp en een aanvulling met de opleverresultaten.

Uit de werksessie kwam naar voren dat er veel gedeeld mag worden aan gegevens. Onderstaande matrix geeft aan welke punten verplicht gepubliceerd worden, welke optioneel, en welke niet gedeeld zullen worden. Tevens is aangegeven op welk moment (ontwerp assessment en oplever assessment) de gegevens gedeeld zullen worden.

Het fiscaal voordeel kan berekend worden op basis van de gegevens in de publicatie. Het is geen bedrag dat specifiek benoemt gaat worden. Europese regelgeving schrijft voor dat van elk bedrijf dat € 500.000 staatssteun ontvangt, dit bekend gemaakt dient te worden. Dit is al opgenomen in de huidige meldingsformulieren.

4.1 Checklist publicatie

Verplicht onderdeel	ontwerfase	opleverfase
Projectnaam (MIA project - <titel>)	x	
Projectomschrijving (inclusief ingeschatte haalbaarheid, risico's en functie)	x	
Tekeningen (ten minste een impressietekening)	x	
Locatie (gis viewer)	x	
Namen van opdrachtgever, aannemer, expert en assessor	x	
Assessmentrapportage	x	
MPG berekening, inclusief scores per module, incl. levensduur gebouw, MPG versie	x	x
Bouwmaterialen met een categorie 1 productkaart	x	x
Reductie in milieudruk	x	x
Bouwkosten totaal (bij ontwerp en oplevering)	x	x
Meerkosten in €/m ²		x
Afmetingen van het gebouw (kleinste afmeting geldt voor het forfaitaire bedrag)	x	
Informatie over nieuwe innovaties op materialen en bouwtechniek (niet in detail i.v.m. patenten/octrooien)	x	x
Inzicht in circulaire materialenvoorraad bij bouw.		x
Materialen paspoort	x	x
Foto's bouwfase/oplevering/bijzonderheden		x
Resultaat van project (bij succes en bij niet gehaald doel), lessons Learned		x
Belangrijkste knelpunten van het project (voorbereiding, organisatie, materiaalvoorraad, samenwerking, financiering, uitvoering)		x

Optioneel onderdeel	ontwerpfase	opleverfase
CO2 reductie t.o.v. gangbaar project		X
EPD & HPD van Materialen		X
LCA		X
Validatie van protocol		X
Leverancier garantie (conform iso)	X	
TCO vergelijk		X
Subsidie-adviseur naam	X	
Verhouding met andere Gresb vastgoed		X
EPG, BENG (in ontwerp en na 1 jaar gebruik)	X	X
Namen van materialen leveranciers	X	X
Toxiciteit van project t.o.v. gangbaar	X	X
Gebruikservaring na 1 jaar.		X
Financiersconstructie		X
Aansluiting bij Platform voor materialenpaspoort		X
Volledig BREEAM of GPR maatlat beschikbaar	X	X
Belemmering specifiek op technisch, juridisch en financieel		X
In ieder geval melding van 1 bijzondere ontwerp oplossing en 1 bijzonder hergebruik oplossing	X	X
Adviseringsconstructie met kostenpost (meer of minder). Meer specialisten inhuur?		X

Niet opnemen	ontwerpfase opleverfase
MIA voordeel of andere subsidiebedragen	
Exacte hoeveelheid materiaalgebruik	
Exacte omschrijving van innovatieve oplossingen niet specifiek opnemen in openbare publicatie.	
Persoonsgegevens	
Communicatie expert en assessor	
<i>Investeringsbedrag specifiek (wel richtprijs)</i>	

5. Overzicht belangrijke informatiebronnen

Nationale milieu database:

- Nationale milieu database: www.milieudatabase.nl
- [MPG Bepalingsmethode versie 3.0. \[pdf\]](#)
- Rekeninstrumenten: <https://milieudatabase.nl/milieuprestatie/rekeninstrumenten/>

RVO:

- MIA regeling – Circulair bouwen: <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/mia-en-vamil/sectoren/duurzaam-bouwen>
- RVO podium voor inspirerende gebouwprojecten: www.rvo.nl/podium
- Milieu Prestatie Gebouwen – MPG: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/nieuwbouw/milieuprestatie-gebouwen>

Rijksoverheid:

- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie>
- Ruimte in regels: <https://www.ruimteinregels.nl/thema/circulaire-economie>
- Transitie agenda circulaire bouw: <https://www.circulaireeconomienederland.nl/transitieagendas/transitieagenda+bouw/default.aspx>